

نظرات استدلالی شورای نگهبان

عنوان

لایحه عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران
در اتحادیه بین‌المللی مخابرات هوانوردی

شماره مسلسل: ۱۳۹۲۰۰۲۳

تاریخ: ۱۳۹۲/۶/۲

**لایحه عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران
در اتحادیه بین‌المللی مخابرات هوانوردی**

مرکز تحقیقات شورای نگهبان

شناسنامه

عنوان:

نظرات استدلالی شورای نگهبان
لایحه عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران
در اتحادیه بین‌المللی مخابرات هوانوردی

تدوین:

محمدبرزگر خسروی

ناظر علمی:

سلمان عمرانی

گروه تدوین

شماره مسلسل: ۱۳۹۲۰۰۲۳

تاریخ انتشار: ۱۳۹۲/۶/۲

مرکز تحقیقات شورای نگهبان

فهرست مطالب

۳.....	مقدمه
۴.....	لایحه عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در اتحادیه بین‌المللی مخابرات هوانوردی
۶.....	نظر (نهایی) شورای نگهبان

مقدمه

بر اساس اصل (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، کلیه مصوبات مجلس شورای اسلامی بوسیله شورای نگهبان از نظر انطباق با موازین اسلام و قانون اساسی مورد بررسی قرار می‌گیرد و در صورت مغایرت برای تجدید نظر به مجلس بازگردانده می‌شود. همچنین به موجب اصل (۸۵) قانون اساسی مجلس شورای اسلامی می‌تواند تصویب اساسنامه‌های دولتی را به دولت واگذار کند که در این صورت اساسنامه‌های مصوب دولت می‌بایست به لحاظ انطباق با شرع و قانون اساسی به تأیید شورای نگهبان برسند. علاوه بر این به موجب اصل (۴) قانون اساسی، کلیه قوانین و مقررات مدنی، جزایی، مالی، اقتصادی، اداری، فرهنگی، نظامی، سیاسی و غیر اینها باید بر اساس موازین اسلامی باشد. این اصل بر اطلاق یا عموم همه اصول قانون اساسی و قوانین و مقررات دیگر حاکم است و تشخیص این امر بر عهده فقهای شورای نگهبان است. تفسیر قانون اساسی نیز به موجب اصل (۹۸) قانون اساسی بر عهده شورای نگهبان قرار گرفته است.

در راستای اجرای این اصول، کلیه مصوبات مجلس، اساسنامه‌های دولتی و استفساریه‌ها در جلسات شورای نگهبان مورد بررسی فقهی و حقوقی قرار گرفته و نظر نهایی شورا ابلاغ می‌گردد. با عنایت به تأکیدات رهبر معظم انقلاب اسلامی مبنی بر ضرورت اعلام مبانی و استدلالات شورای نگهبان، گروه تدوین مرکز تحقیقات، با همکاری اداره تدوین دفتر امور حقوقی شورای نگهبان، اقدام به استخراج استدلالات و مبانی نظری آراء این شورا نموده است. کارشناسان این مرکز، با مطالعه دقیق متن مذاکرات شورای نگهبان - که از سوی معاونت اجرایی ضبط و پیاده‌سازی می‌شود - استدلالات و ظرائف مورد نظر اعضا را استخراج نموده، و با حفظ اصالت، آنها را در قالب یک متن علمی به جامعه حقوقی کشور ارائه می‌نمایند. یقیناً انتشار مبانی اظهارنظرهای شورای نگهبان، موجب آشنایی هرچه بیشتر جامعه علمی و نهادهای تقنینی و اجرایی کشور با فعالیت‌های این شورای حساس و تأثیرگذار شده و همچنین می‌تواند به عنوان متون درسی و پژوهشی در محافل دانشگاهی و حوزوی مورد استفاده قرار گیرد.

لایحه عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در اتحادیه بین‌المللی مخابرات هوانوردی

تاریخ مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۹۱/۵/۴

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۹۱/۵/۱۱

ماده واحده- به دولت اجازه داده می‌شود در «اتحادیه بین‌المللی مخابرات هوانوردی» به شرح اساسنامه پیوست عضویت یابد و نسبت به پرداخت ودیعه مربوط و یا کمک با رعایت اصل هشتماد (۸۰) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، اقدام نماید. تعیین و تغییر دستگاه اجرائی طرف عضویت برعهده دولت است. تبصره- اجرای مواد (۴۲) و (۴۴) اساسنامه منوط به رعایت اصل هفتاد و هفتم (۷۷) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران است. اساسنامه اتحادیه بین‌المللی مخابرات هوانوردی

...

ماده ۳۱- هیأت مدیره بیشترین اختیارات را برای مدیریت و سرپرستی امور اتحادیه دارد، به خصوص می‌تواند وام‌های مورد نیاز جهت رفع نیازهای اتحادیه را افزایش دهد، همه قراردادهای منعقد و تصویب کند از جمله: قراردادهای مربوط به فروش و کارهای مخاطره‌آمیز به دست آوردن و انتقال، اجاره دادن یا اجاره کردن، همه اموال منقول و مقطوع مورد نیاز برای تحقق اهداف اتحادیه، همه پرداخت‌ها را اجراء و دریافت کند، رسیدهای مربوط به آنها را درخواست یا تهیه کند، دسته‌های مختلف فعالیت اتحادیه را تعریف کند، همه مدیران، ناظران، نمایندگان و کارمندان را انتخاب یا رد کند، وظایف آنها، دستمزد و تا حد امکان امنیت آنها را تعیین کند، در هر دادگاهی برای دفاع یا شکایت اقامه دعوی کند، همه تصمیمات، محکومیت‌ها، قضاوت‌ها یا احکام را به دست آورد، و آنها را اجراء کند، در مورد آنها مذاکره کرده یا از آنها پیروی کند، آنها را لغو کند، روابط مناسبی ایجاد کند، یا در مورد همه منافع اتحادیه به توافق برسد.

فهرست ذکر شده کاملاً گویا بوده و محدود کننده نیست. همه اقدامات قانونی، له یا علیه، توسط هیأت مدیران و به نام اتحادیه اتخاذ شده و در صورت ضرورت اقدام مورد نیاز، توسط رئیس هیأت یا دو نفر از مدیران اتخاذ می‌شود. ممکن است هیأت مدیره قسمتی یا کل اختیارات خود را به یکی یا چند نفر از اعضایش یا اشخاص ثالث تفویض کند.

الف- دیدگاه مغایرت

- طبق این ماده اختیارات هیأت مدیره تمثیلی بوده و محدود کننده یا حصری نمی‌باشد؛ لذا شامل ارجاع به داوری نیز می‌شود. از آنجا که طبق اصل ۱۳۹ قانون اساسی، در مواردی که طرف دعوی خارجی باشد، ارجاع به داوری باید به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد و با توجه به عدم اشاره این ماده به رعایت مقررات اصل مزبور، اطلاق این ماده، مغایر این اصل است.

ب- دیدگاه عدم مغایرت

- منظور صدر این ماده داشتن تمامی اختیارات اجرایی- مدیریتی اتحادیه برای هیأت مدیره است و نه حق ارجاع به داوری توسط یک کشور عضو. به همین جهت این ماده مغایر اصل ۱۳۹ قانون اساسی نیست.

ج- دیدگاه ابهام

- نظری ابراز نشد.

د- تصمیم شورا

- ماده مزبور، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

ماده ۴۲- مجمع عمومی بیشترین اختیار را برای اقدام یا تصویب هر اقدامی که به نفع اتحادیه باشد دارد. این مجمع در صورت لزوم مواد اساسنامه را بدون تغییر اهداف اصلی اتحادیه اصلاح می‌کند. تصمیمات مجمع برای هر کس حتی اعضای که

غایب یا مخالفند اجباری است.

الف - دیدگاه مغایرت

- حق شرط مندرج در تبصره ماده واحده مزبور یعنی رعایت اصل ۷۷ قانون اساسی در خصوص ماده ۴۲ اساسنامه، بلا اثر است؛ زیرا در ذیل این ماده به صراحت تصمیمات مجمع را اجباری دانسته است. بر اساس اصل ۷۷ قانون اساسی، موافقتنامه‌های بین‌المللی باید به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد. تبصره ماده واحده مزبور، رعایت اصل ۷۷ قانون اساسی را برای اجرای ماده ۴۲ اساسنامه لازم دانسته است. با توجه به اینکه ذیل این ماده به صراحت تصمیمات مجمع را اجباری دانسته است، حق شرط مندرج در تبصره ماده واحده مزبور، بلا اثر بوده و بر این اساس این ماده، مغایر اصل ۷۷ قانون اساسی است.

ب- دیدگاه عدم مغایرت

- ذیل این ماده به معتبر نبودن حق شرط ارتباطی ندارد، بلکه در مقام بیان حاکمیت نظر اکثریت است. همچنین اصل بر داشتن حق شرط است، مگر اینکه در معاهده برخلاف آن تصریح شود. بر این اساس، این ماده مغایرتی با اصل ۷۷ قانون اساسی ندارد.

ج - دیدگاه ابهام

- نظری ابراز نشد.

د - تصمیم شورا

- ماده مزبور، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

نظر (نهایی) شورای نگهبان^۱

مصوبه مزبور مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

تذکر:

- به نظر می‌رسد در موارد متعددی ترجمه صورت گرفته از دقت لازم برخوردار نبوده است.

۱. مندرج در نامه شماره ۹۱/۳۰/۴۷۶۳۶ مورخ ۱۳۹۱/۵/۱۲ شورای نگهبان، خطاب به رئیس مجلس شورای اسلامی.

امام خمینی (ره):

وازشورای محترم نکهبان می خواهم و توصیه می کنم، چه در نسل حاضر و چه در نسل های آینده که با کمال دقت و قدرت و طایف اسلامی و ملی خود را با افت و تحت تاثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه ای جلوگیری نمایند.

(صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

مرکز تحقیقات شورای نگهبان

آدرس: تهران، خیابان شهید سپهبد
قرنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳ - ۱۳۱۴۵
تلفکس: ۰۲۱ - ۸۸۳۲۵۰۴۵
info@shora-rc.ir
www.shora-rc.ir